

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

Országos döntő

2017. március 17-18.

10. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

felkészítő tanár neve

Tollbamondás pontszáma: _____

Szövegértés pontszáma: _____

Helyesírási teszt pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszkné Bacskai Eszter tanár
Lenczné Vrbovszki Judit Anikó szaktanácsadó
Unti Judit tanár

Lektorálta:

M. Tóth Katalin lektor

A verseny fővédnöke:

Dr. Simoncsics Péter nyelvész, docens
Dr. Nagy Imre professor emeritus PTE

NÉV: _____
Olvasd el figyelmesen a szöveget és válaszolj a kérdésekre!
Mi történt 1920-ban Somogyvámoson?

Ebben az évben érkezik haza Lotz János a szüleivel Amerikából. De itt alkotja meg egyik szerethető művét az akkor nagyon ismert magyar író is.

Somogyvámos látképe (Tóth Géza felvétele)

A nézetei miatt sokat vitatott író, Szabó Dezső 1920 nyarán érkezik Somogyvámosra. A helybeli tanító a rendelkezésére bocsátja az üresen álló iskola épületét. Eredetileg a „*Megered az eső*”-t akarja megírni, amely a forradalmakat és a harcokat mutatná be. Szándékát azonban megváltoztatja. A nyár az író számára vidám mulatozásokkal és a környéken való kirándulásokkal telik, és közben elkészül

a *Csodálatos élet*. A kritikusok a művet meseregénynek vagy népmeséből gyúrt regénynek nevezik, amely filozofikus és költői igényvel van megírva.

„Nyakamba szedtem a lábaimat és ide futottam, ebbe a kis eldugott faluba, hogy megírjam a „*Megered az eső*”-t. És ekkor történt a csoda. Kipakoltam jegyzeteim, megfogtam a tollat. És akkor a falu megfogta a kezem, ezer szelíd dolgát berakosgatta a szemeimbe, pihentető nagy csendjét végighúzta a lelkemen: – Itt te nem fogsz ilyen borzasztóságokat írni, itt én mesélek neked. És egyszerre, egy pillanat megvillanásában bennem volt ez az új regény minden részletével, minden alakjával. Honnan jött, mikor keletkezett? Talán az őс homéroszi emlékek párologtak fel bennem, mint esős völgyek megbújt juhait, vagy haragos Toldi kelt ki sírjából, hogy elhozza nekem szelídebb öccsét? Nem én írtam ezt a regényt, valami őс emlékezés diktálta, s én csak a toll és a tinta voltam. Soha mostohább helyzetben nem indult regény útnak, mint ez. Mint ha fiúörököszt vár a fiatal pár, s egy szőke kislány bimbózik ki belőlük. Várja a közönség az öklömet, hogy verjem el a bosszúját, vár megrajzolt rémeket, akikben ádáz igazságtétellel felismerheti pesti gyűlöltjeit, nagy megbotránkozásokat és megidézett szörnyűségeket vár tőlem: és adom meghajló kalászát ennek az egyszerű mesének. Hogy mert ez a nyitott szemű margaréta felfakadni *Az elsodort falu tövén?*” Így utal a mű előszavában az író az alkotói folyamatra és annak eredményére.

Feladatok

1. Mire utal a szövegben az író, amikor ezeket a szemléletes kifejezéseket használja?

Határozd meg a jelentésüket

5/

ezer szelíd dolgát berakosgatta a szemembe:

egy szőke kislány bimbózik ki belőle:

nyitott szemű margaréta:

elhozza nekem szelídebb öccsét:

adom meghajló kalászát:

2. Igen vagy nem? Válaszolj a szöveg alapján!**5/**

- Az elsodort falu Somogyvámoson játszódik.
- Üres az iskola épülete, mert nincs tanító.
- Szabó Dezső menedéket keresett Somogyvámoson.
- Az író és Lotz János találkozhattak egymással a faluban.
- Az író azzal a szándékkal érkezett, hogy egy új regényt ír.

3. Tedd számozással időrendbe a szövegben is szereplő elemeket!**6/**

- a) Az elsodort falu Csodálatos élet Megeredt eső
- b) Az író előszava a regényhez Az író kirándulásai a környéken
Meseregényének kiadása.....

4. Mivel helyettesítenéd a megjelölt szavakat? Figyelj arra, hogy a jelentés ne változzon a kifejezésekben!**4/**

- népmeséből **gyúrt** regénynek:
- emlékek **párologtak fel** bennem :
- hogyan **verjem el** a bosszúját:
- soha **mostohább** helyzetben:

Összesen: 20 pont/

Helyesírási feladatok**1. Tegyéél jól látható pontot oda, ahová kell!****10/**

1848 márciusi	1867 után	2015 szept 1 és 15 között
2017 március havában	1956 hósei	2015 szept 20-a és 25-e között
2017 október folyamán	1944/45 nehéz telén	
1956 folyamán	1919 őszén	

2. Folytasd a sort a felismert szabály alapján!**10/***Példa: a virágbolt tulajdonosa → virágbolt-tulajdonos*

a lelkiismeret furdalása → _____

a létszám ellenőrzése → _____

az aláírás hamisítása → _____

a gépkocsi alkatrésze → _____

a fűrógép javítása és forgalmazása → _____

az idegen nyelv oktatása → _____

a kajak, a kenu versenye → _____

a helyzet meghatározása → _____

a nappali szoba bútora → _____

a gép gyártó, szerelő és javító üzeme → _____

3. A következő szavak közül húzd alá azokat, amelyek A magyar helyesírás szabályai 12. kiadása alapján helyesek!**12/**

taj-szám

tajszám

véghez visz

véghezvisz

útba igazít

útbaigazít

B. ú. é. k.

BÚÉK

dzsessz

jazz

internet

Internet

eszencia

esszencia

advent

ádvent

himnusszerű

himnuszszerű

státus

státusz

szent Margit

Szent Margit

on-line

online

4. Döntsd el, melyik írásmód helyes! Ha az elsőt véled jónak, akkor 1-est, ha a másodikat, akkor 2-est, ha mindkettőt, akkor X-et, ha egyiket sem, akkor 0-t írd!

16/

1	2	
mérv-a-dó	mér-va-dó	
Verne-i	verne-i	
tanusítvány	tanúsítvány	
afelé	affelé	
kacsingat	kacsintgat	
Kossuthhoz	Kossuth-hoz	
sydney-i	sydneyi	
sugdolózik	sugdolódzik	
kortünet	kórtünet	
Feszty Körkép	Feszty-körkép	
ezidőtájt	ez idő tájt	
Fiat Uno-t	Fiat unót	
bib-li-og-rá-fi-a	bib-li-o-grá-fi-a	
Kelet-indiai Társaság	Kelet-Indiai Társaság	
károsanyagkibocsájtás	károsanyag-kibocsájtás	
Bükkal	Bükk-kel	

5. Írd be helyesen az alábbi szókapcsolatokat a táblázat megfelelő oszlopába! Ügyelj az egyértelmű jelölésre! (Nagykötőjel: –; kötőjel:-)

12/

RAJNA+MAJNA+DUNA+CSATORNA
OSZTRÁK+MAGYAR+MONARCHIA
HÁZTÓL+HÁZIG
MAGYAR+ANGOL+KÉZISZÓTÁR
KELET+KÖZÉP+EURÓPA
NOBEL+DÍJ+ÁTADÁS

MAGAS+TÁTRA
BUDAPEST+BÉCS+VASÚTVONAL
OTT+TARTÓZKODÁS
BARBECUE+SZÓSZ
EMBER+EMBER+HÁTÁN
PETŐFI+KULTUSZ

Nagykötőjeles kifejezések	Kötőjeles kifejezések	Nagykötőjellel és kötőjellel írandó kifejezések	Különírandó kifejezések

Összesen: 60 pont

Elért pontszám: _____